

OPENBAAR MINISTERIE

Terugblik 2013 & Vooruitblik 2014

Terugblik 2013/Vooruitblik 2014

Criminaliteit, of het nou een levensdelict is of een gestolen fiets, heeft altijd impact. Heel direct op de slachtoffers of nabestaanden, soms ook indirect. Mensen zijn geschokt als ze via de media horen over een moord of een overval. Dat gebeurt al helemaal als ze horen dat bij hen in de straat iets is gebeurd, of in de wijk, of in het huis van de bureu.

Hoewel de angst wellicht iets minder is, is de verontwaardiging vaak erg groot wanneer mensen horen over fraude. Iemand heeft iemand anders geld afhandig gemaakt. Of heeft misbruik gemaakt van uitkeringen of toeslagen waarmee schaars overheidsgeld is gemoeid.

En dan hebben we ook nog de zogenoemde ondermijnende criminaliteit: criminaliteit die de samenleving ondermijnt, ontwricht, waar vermenging van onder- en bovenwereld plaatsvindt. Veel mensen weten niet eens dat het er is of zien het niet, maar er gaat veel verkeerd geld in om.

Voor de aanpak van al deze vormen van criminaliteit zijn politie en OM tot in hun tenen gemotiveerd. Achter de voordeur, in de wijk, gericht op de samenleving. Helaas moeten er wel vaak keuzes gemaakt worden, want ook onze capaciteit is beperkt. Soms vragen wij mensen zelf wat meer verantwoordelijkheid te nemen en op te letten. Wie zelf zijn huis niet van juist hang- en sluitwerk voorziet, moet niet heel gek opkijken als er dieven gemakkelijk binnen komen. Dat geldt voor je fysieke hang- en sluitwerk maar dat geldt ook binnen de virtuele wereld.

Het strafrecht moet niet als eerste oplossing voor veel problemen worden gezien. Dat betekent dat wij veel doen aan preventie, aan hulpverlening als dat moet, aan meedenken over hoe je criminaliteit voorkomt. Ook spreken wij anderen aan om hier hun verantwoordelijkheid te nemen. Wij zien dat de criminaliteit daalt, we zien dat jeugdcriminaliteit daalt. Dat stemt tevreden en is het resultaat van vele inspanningen.

Maar er blijft nog steeds veel te doen, niet in de laatste plaats in de opsporing, vervolging en afdoening van zaken. Daarbij moet een verdachte de straf krijgen die bij hem of haar hoort. Hard als het moet, mild als het kan. We proberen de mensen die het om geldelijk gewin is te doen, te raken waar het pijn doet: in hun portemonnee. Steeds beter weten we dat geld te vinden en af te pakken. En natuurlijk blijven wij bezig met het verbeteren van de bijstand aan slachtoffers.

Daar hoort ook bij dat sommige zaken niet meer aangebracht worden bij de rechtbank. Die doen we zelf af, met ketenpartners, bij de ZSM of binnen het Veiligheidshuis. De zwaardere zaken gaan naar de rechtbank, waar wij het volgend jaar meer zittingsruimte hebben gekregen.

In 2014 gaan we door op de ingeslagen weg: efficiënt omgaan met onze schaarse capaciteit, het onderzoek voortvarend ter hand nemen als dat moet, keuzes maken die nodig zijn. Daarvoor staat het Openbaar Ministerie.

Fred Westerbeke, hoofdofficier van justitie
Rotterdam – februari 2014

Het slachtoffer centraal

Het slachtoffer heeft vanaf 2011 een verbeterde positie in het strafproces. In 2013 heeft het OM Rotterdam een slachtoffertevredenheidsonderzoek gehouden en het proces rondom slachtoffers verbeterd door middel van een project slachtofferzorg.

Een enquête onder 480 slachtoffers van gewelds-, vermogens- en vernielingsdelicten bevestigde in 2013 (opnieuw) het grote belang van informatievoorziening aan slachtoffers, én de juiste registratie. Het onderzoek is uitgevoerd door drie Masterstudenten Criminologie van de Erasmusuniversiteit. De aanbevelingen uit het slachtoffertevredenheidsonderzoek richten zich met name op volledige en duidelijke informatievoorziening aan slachtoffers, betere controles in het proces ten aanzien van registratie en voeging en en aanbieden van andere communicatiekanalen voor slachtoffers dan de nu gebruikte. Deels zullen de aanbevelingen in het project slachtofferzorg worden opgepakt.

Binnen het project is het afgelopen jaar ook het proces verbeterd, zodat slachtoffers beter en vaker geïnformeerd worden over de strafzaak waarin zij betrokken zijn.

In overleg met de rechtbank zijn afspraken gemaakt over de begeleiding van slachtoffers door de gerechtsbodes op de dag van de zitting, vaste plaatsen voor slachtoffers in de rechtszaal, en aparte kamers voor slachtoffers in het zittingzalencentrum.

In 2013 is gestart met een pilot mediation bij verschillende parketten, waaronder Rotterdam. Met mediation wordt getracht de relatie tussen slachtoffer en dader weer te herstellen. In deze pilot wordt gestreefd naar een selectie van 400 zaken, verspreid over zes rechtbanken/parketten. In Rotterdam gaat het om 40 zaken.

Voor de verdachte kan deelname aan mediation betekenen dat hij of zij verantwoordelijkheid wil nemen voor het vertoonde gedrag en de gevolgen daarvan. De verdachte krijgt de mogelijkheid om spijt te betuigen en bij te dragen aan het herstel van de gevolgen van zijn of haar handelen. Ook kan het gevaar op recidive worden verkleind. Ook voor het slachtoffer betekent het dat de kans op een voortdurende conflictsituatie wordt verkleind. Dat is vooral belangrijk in situaties waarin beide partijen nog met elkaar verder moeten.

De zaakscoördinatoren vormen de brug tussen het OM en slachtoffers/nabestaanden. In 2013 begeleidden zij 197 keer slachtoffers of nabestaanden bij een rechtszaak. Het Informatiepunt Slachtoffers werd 12.854 keer benaderd door slachtoffers.

De zaakscoördinator kan er ook voor zorgen dat er speciale maatregelen rondom een slachtoffer worden getroffen. Zo zaten in december drie mensen van een speciale justitie-eenheid naast een verdachte. Deze werd verdacht van een aanval met een mes op een Haagse rechter toen zij in april een huisbezoek aan de man bracht. Het slachtoffer wilde de behandeling zelf bijwonen. Omdat zij zich zorgen maakte over haar privacy werd zij via een andere route naar de zittingzaal begeleid. De verdachte werd veroordeeld tot een jaar cel en TBS. Het slachtoffer kreeg bijna 8000 euro schadevergoeding toegewezen.

OM-medewerkers die zich speciaal bezighouden met schaderegeling konden in 196 zaken geld regelen voor een benadeelde partij. 39 keer mislukte een regeling, meestal door de hoogte van het schadebedrag. Er werd in totaal € 65.092,42 geïnd voor slachtoffers. Werkt een verdachte mee aan de regeling van de schade dan kan dat gevolgen hebben voor de afwikkeling van de strafzaak. Overigens betekent een mislukte schaderegeling niet dat de benadeelde partij zijn schade niet vergoed krijgt. Vaak kan hij zich tijdens de rechtszaak als slachtoffer voegen in het proces.

Overlast, criminaliteit en agressie in de wijk

Het veiligheidsgevoel van mensen is voor een groot deel afhankelijk van problemen, overlast en criminaliteit die zij in hun eigen omgeving ervaren. Daarom is het belangrijk dat het OM aandacht besteedt aan problemen in de directe omgeving, ook achter de voordeur, en daar zichtbaar en merkbaar actie op onderneemt.

Het programma ZSM heeft als doel om veel voorkomende (kleine) criminaliteit daadkrachtig, snel, passend en efficiënt aan te pakken. In de ZSM-werkwijze beslist een officier van justitie, na overleg met politie en bijvoorbeeld de reclassering, hoe een zaak zo efficiënt mogelijk kan worden afgedaan, zónder daarbij de belangen van het slachtoffer én de verdachte uit het oog te verliezen. Vaak wordt besloten tot een afdoening binnen de eerste zes uur nadat een verdachte is aangehouden.

De S van snel, slim, selectief, samen, slachtoffergericht en samenlevingsgericht

In het afgelopen jaar is veel energie gestoken in de doorontwikkeling van de ZSM binnen de regio. Het samenbrengen van de drie locaties op één centrale locatie aan de Marconistraat, heeft gezorgd voor een gestage toename van het aantal zaken dat kan worden afgedaan.

De doorontwikkeling heeft inmiddels ook mogelijk gemaakt dat we 7 x 14 uur per week klaar staan om vanuit de ZSM te werken aan betekenisvolle interventies en op die wijze onze bijdrage kunnen leveren aan een veilige samenleving.

Uitdagingen zijn er ook nog. Zo zullen we, met onze ketenpartners, moeten blijven kijken welke zaken zich nog meer lenen voor afdoening met een ZSM werkwijze en daarbij telkens de afweging moeten maken of ruimte is voor snelheid of juist de noodzaak bestaat voor nadere afstemming. Dit alles met maar één doel, de best passende afdoening.

De samenwerking met de ketenpartners....ZSM wérkt. Slachtoffer en verdachte weten snel waar ze aan toe zijn.

In april 2013 verscheen de eerste ZSM column in huis-aan-huisblad De Havenloods. Officieren Paul Morsch en Maurice van Heemst schreven het afgelopen jaar 23 columns over de ZSM werkwijze en verschillende zaken die op die manier werden afgedaan. Ruziënde burens en vechtende collega's, een jongen die een koptelefoon uit de winkel stal, maar ook de avonddiensten op de ZSM en een schrijnende huiselijk geweldzaak passeerden de revue. De columns verschijnen ook in 2014 in De Havenloods.

ZSM+

De ZSMmethodiek wordt niet alleen gebruikt voor de afdoening van veel voorkomende (kleine) criminaliteit. In onze regio hebben we de keuze gemaakt om ook de thema's die vanwege de vaak complexe problematiek in het Veiligheidshuis (VH) worden opgepakt, via de ZSM werkwijze aan te pakken. Het grote verschil is dat bij de afdoeningsbeslissing voor huiselijk geweld, veelplegers/HIC-feiten en misdrijven gepleegd door minderjarigen niet alleen de strafrechtpartners (OM, politie en reclassering, RvdK bij jeugdigen), maar ook gemeente en zorgpartners aan de afdoeningstafel zitten. Zij leveren hun informatie, kennis en expertise aan ten behoeve van de beslissing door het OM, en de beslissing om de zaak in Veiligheidshuisverband af te doen, de zogenoemde triage-rol van het Veiligheidshuis. Ook wordt de kennis van andere partijen gebruikt bij eventuele alternatieve niet-strafrechtelijke interventies.

Deze alternatieve interventies kunnen worden ingezet in plaats van of als aanvulling op een strafrechtelijke beslissing. Een voorbeeld is een gemeentelijk scholingstraject als onderdeel van een – voorwaardelijke – straf.

Deze werkwijze die als de pilot ZSM+ wordt aangeduid, wijkt af van de landelijke werkwijze ZSM. Een van de doelstellingen van de pilot is om te zorgen voor een goede aansluiting tussen ZSM en VH en te waarborgen dat zaken die strafrechtelijk gezien licht en eenvoudig zijn, maar waar toch sprake is van complexe problematiek, in de VH aanpak terechtkomen.

Momenteel vindt dan ook kwalitatief en kwantitatief onderzoek plaats waaruit zal blijken of en zo ja welke meerwaarde deze werkwijze heeft. In juli zullen de uitkomsten bekend zijn en zal (op landelijk niveau) een beslissing genomen worden hoe de aansluiting ZSM-VH eruit zal zien.

De eerste bevindingen zijn positief te noemen: de lijnen zijn kort, de samenwerking met zowel partners in de strafrecht- als zorgketen en gemeente is sterk geïntensiveerd en duidelijk wordt dat de zaken van mensen die in het VH terechtkomen na triage in het afdoeningsoverleg zaken van mensen zijn die op allerlei terreinen grote problemen hebben en waarbij het strafrecht alleen geen structurele oplossing zal kunnen bieden.

Afhankelijk van de uitkomsten van de pilot zal lopende dit jaar de verbinding ZSM-VH zijn beslag krijgen.

Veiligheidshuis

Het OM zal zich ook in 2014 blijven inzetten voor de beide Veiligheidshuizen in de regio: het VH Rotterdam en het VH Dordrecht. Het OM neemt actief deel aan alle casuoverleggen die plaatsvinden (zoals jeugd, veelplegers, overvallers en huiselijk geweld).

Te verwachten is dat met de invoering van het adolescentenstrafrecht in het voorjaar van 2014 de aanpak van jeugd in het VH uitgebreid gaat worden met de groep 18-23 jarigen. Ook hierin zal het OM nauw optrekken met jeugdpartners uit het strafrecht, de zorg en de gemeente. Temeer omdat de transitie jeugdzorg, waaronder ook de gedwongen vormen zoals jeugdreclassering en jeugdbescherming, in 2014 verder vorm zal krijgen.

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is het meest omvangrijke geweldsprobleem van onze samenleving. Dader en slachtoffer maken vaak (blijvend) deel uit van elkaars leven, er is daarom vaak sprake van terugkerend geweld. De overheid heeft als taak haar burgers te beschermen en dient daarom stevig op te treden tegen elke vorm van huiselijk geweld. In Nederland wordt jaarlijks een miljoen mensen slachtoffer van incidenteel huiselijk geweld. Tussen de 200.000 en 230.000 personen hebben zelfs te maken met ernstig of herhaald huiselijk geweld. Geen enkele andere vorm van geweld komt zo vaak voor en de maatschappelijke en persoonlijke gevolgen zijn enorm. De grootste slachtoffers zijn de kleinsten. Zij lopen een grotere kans op kindermishandeling, maar ook als zij getuige zijn van geweld kunnen zij te maken krijgen met gedrags- en psychische problemen. Bovendien hebben deze kinderen een grotere kans om als volwassenen te maken te krijgen met geweld – als slachtoffer of als dader. Geweld in huiselijke kring stopt nooit vanzelf.

Samen met ketenpartners geeft het OM Rotterdam prioriteit aan de aanpak van dit geweld. Doel van deze aanpak is niet het beëindigen van een relatie, maar het doorbreken van de cirkel van geweld. Daarvoor moet zowel op de dader als het slachtoffer ingezet worden. De integrale aanpak van huiselijk geweld heeft in 2013 verder vorm gekregen in het Veiligheidshuis, waar Huiselijk geweld een van de doelgroepen is waarvoor de ZSM-werkwijze wordt gehanteerd.

Per jaar worden in deze regio zo'n 12.500 meldingen (incidenten) van huiselijk geweld gedaan. Door huiselijk geweld zijn in 2013 in deze regio 13 dodelijke slachtoffers gevallen, dit is de helft van het totaal aantal mensen dat door geweld om het leven is gekomen. De politie onderzoekt of er overeenkomsten zijn tussen de verschillende sterfgevallen.

In HG zaken wordt in een vroegtijdig stadium na aangifte (met name in het geval van stalkingszaken) of in ieder geval na aanhouding van de verdachte met het OM vervolgingsstappen en de afdoening van deze HG zaken besproken. In huiselijk geweldzaken is vervolging altijd het uitgangspunt.

Eind mei werd een 55-jarige man veroordeeld voor belaging van een oud-werkneemster. De man had de vrouw maandenlang hebben opgewacht op haar werk, gevolgd, gefilmd en bestookt met sms'jes. Onder andere had hij een gps-zender onder haar auto geplaatst. De man werd veroordeeld tot 10 maanden cel waarvan 5 voorwaardelijk met een proeftijd van 3 jaar (eis 12 maanden waarvan 6 voorwaardelijk). Er werd rekening gehouden met het feit dat de man nooit eerder in aanraking was geweest met justitie en bovendien hulp wilde aanvaarden. Daarvoor lag al een plan van aanpak klaar.

Het OM streeft ernaar dat de trajecten van bestuurlijk huisverbod en het strafrechtelijk traject van vervolging, eventuele voorgeleiding en gedragsaanwijzing elkaar zo veel mogelijk versterken, als onderdeel van een integrale aanpak. Gespecialiseerde medewerkers werken dagelijks in het Veiligheidshuis om zaken waarin verdachten van huiselijk geweld zijn aangehouden van een passende afdoening te voorzien. Hierbij staan het stoppen van het geweld en voorkomen van recidive voorop. In het dagelijks overleg worden dan ook alle zaken besproken. Per persoon/gezin wordt besproken wat de beste aanpak zou kunnen zijn: strafrechtelijk, bestuursrechtelijk, civielrechtelijk of via de zorg (of een combinatie daarvan). Niet altijd is bespreking in dit dagelijks overleg voldoende, soms is het nodig dat er dieper op de problematiek wordt ingegaan om een goed plan van aanpak tot stand te brengen of is inzet noodzakelijk van partners die niet aan dit dagelijks overleg deelnemen; deze zaken gaan door naar het casusoverleg. Aan deze casusoverleggen die regionaal georganiseerd zijn, nemen die organisaties deel die betrokken zijn bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, denk hierbij naast politie en OM ook aan de Raad vd Kinderbescherming, Vrouwenopvang, AMK/Bureau Jeugdzorg, Advies- en Steunpunt huiselijk geweld en (verslavings)reclassering. In de regio Rotterdam zijn drie casusoverleggen huiselijk geweld: Zuid-Holland Zuid, Nieuwe Waterweg Noord en de Eilanden en regio Rotterdam. Op jaarbasis worden in totaal zo'n 800 zaken HG besproken. Dit zijn overigens niet allemaal unieke zaken, een aantal casussen wordt meerdere keren geagendeerd, vanwege de aard van de problematiek, en het volgen van de uitvoering van het plan van aanpak. Centraal in het casusoverleg staat de veiligheid van slachtoffers, met name kinderen.

Kindermishandeling

Nog steeds blijkt dat de drempel voor jeugdbeschermers om aangifte te doen van kindermishandeling, hoog is (onder andere vanwege de relatie met de ouders en al lopende hulpverleningstrajecten). Maar inmiddels weten het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), politie en OM elkaar goed te vinden voor zowel concrete casuïstiek als beleidsmatige aspecten.

In 2013 is het tijdelijk huisverbod bij kindermishandeling (THK), waarbij de pleger de woning moet verlaten en het kind thuis kan blijven, geëvalueerd. Gebleken is dat het THK positief ervaren wordt. Ook vanuit de betrokken ministeries, Veiligheid en Justitie en Volksgezondheid, Welzijn en Sport is belangstelling voor de werkwijze. Inmiddels hebben 23 gemeenten in Nederland in deze regio geïnformeerd hoe het huisverbod bij kindermishandeling vorm kan krijgen. Grootste obstakel is vergoeding van de benodigde capaciteit bij met name hulpverlenende instanties.

In 2013 zijn in de regio in totaal 566 huisverboden opgelegd. Dit zijn er 100 minder dan in 2012, door de politie worden de oorzaken van deze afname onderzocht. De problematiek lijkt namelijk niet verminderd. In ongeveer de helft van de zaken waarin een tijdelijk huisverbod is opgelegd, is ook een strafrechtelijke vervolging ingezet.

Op weg naar één advies- en meldpunt: het AMHK
Het Algemeen Steunpunt Huiselijk Geweld (ASHG) en het AMK gaan hun aanpak samenvoegen. Vanaf 1 januari 2015 gaan zij verder als het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK).

Jeugd: licht waar het kan, zwaar waar het moet

De cijfers met betrekking tot de instroom van strafzaken met minderjarige verdachten dalen al een aantal jaren gestaag (van 4055 in 2010 naar 2685 in 2013). Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat ook de criminaliteit waarbij vooral jongeren betrokken zijn, daalt.

Maar in deze regio blijft grote zorg over jongeren die voortdurend en met ernstige delicten in aanraking (blijven) komen met het strafrecht. Deze jongeren worden geagendeerd voor bespreking in de casusoverleggen in de veiligheidshuizen (Rotterdam en Zuid-Holland-Zuid), zoals het trajectberaad risico jeugd (TRJ). Tweemaal per week worden er gemiddeld zo'n 15 jongeren per keer besproken. Doel van deze overleggen is om op basis van gedeelde informatie uit de jeugdketens een gezamenlijke probleemanalyse en een integrale aanpak te formuleren. Daarover worden sluitende afspraken gemaakt.

Verder blijft jeugdstrafrecht maatwerk, het is altijd zaak om per geval en per persoon te bekijken wat de beste afdoening is, vooral ook voor de ontwikkeling van de minderjarige. Vooral voor jongeren is een snelle afdoening belangrijk, strafrechtelijk of anderszins. Hiertoe vinden in het Veiligheidshuis Rotterdam dagelijks afdoeningsoverleggen plaats over minderjarige verdachten, waar het OM na overleg met en input van de verschillende jeugdketenpartners een afdoeningsbeslissing neemt over de jeugdstrafzaak. Het OM Rotterdam blijft zich met jeugdketenpartners verdiepen in verschillende sanctiemogelijkheden en de effecten daarvan. Zo heeft in oktober een professionele ontmoeting plaatsgevonden in aanwezigheid van politie, rechtbank, betrokken jeugdinstanties en het OM over de juridische en praktische (on)mogelijkheden van elektronisch toezicht.

Bij de aanpak van jeugdgroepen maken politie, OM en andere partners afspraken over de groepen die aangepakt gaan worden en de wijze waarop dat gaat gebeuren. Bij de hinderlijke en overlastgevende jeugdgroepen nemen de gemeenten de regie in de aanpak, bij de criminele jeugdgroepen het OM. Het aantal jeugdgroepen fluctueert. Aan het begin van 2013 waren er twee die als crimineel gekenschetst werden. Een gezamenlijke aanpak van diverse spelers, en het strafrechtelijk aanpakken van vijf jongeren, leidde ertoe dat één groep niet langer als crimineel is te beschouwen. Op de andere groep loopt de aanpak nog. Aan het eind van het jaar werd geconstateerd dat in het noordelijke deel van dit gebied een criminele jeugdgroep aan het ontstaan was. Deze wordt nu ook aangepakt.

In de zomer van 2013 werden vier jongeren van 17 en 18 jaar oud aangehouden voor een woningoverval waarbij de bewoner en een vriend door twee mensen werden overvallen. De overvallers hadden bivakmutsen op en een (nep)pistool, schopten en sloegen de slachtoffers en bedreigden ze. Vrijwel meteen na de overval werd al een jonge man met een tas vol gestolen spullen aangehouden in de buurt. Niet lang daarna werden nog drie verdachten aangehouden: onder wie de vriend van de bewoner. Hij zou de deur hebben opgezet. Volgens de vier was sprake van een „foute grap”. De officier geloofde daar niks van en eiste 24 maanden jeugd detentie waarvan 6 voorwaardelijk. De rechtbank legde 18 waarvan 6 op.

Per 1 april 2014 treedt het adolescentenstrafrecht in werking. Hiermee wordt een samenhangende aanpak voor de leeftijdsgroep 15 tot 23 jaar mogelijk. Nog sterker dan nu het geval is, wordt op grond van de ontwikkelingsfase van de jongere bepaald of het jeugdstrafrecht dan wel het meerderjarigenstrafrecht wordt toegepast. Ook sluit een soepeler hanteren van leeftijdsgrenzen beter aan bij verschillende vormen van jeugd beleid. Vooruitlopend op de invoering is vanuit het Arrondissementaal Platform Jeugdcriminaliteit (APJ) een regionale werkgroep met alle betrokken partners inclusief de gemeenten Rotterdam en Dordrecht gestart. In de werkgroep staan aansluiting op straf en zorg met de nadruk op beschikbaarheid van dagbesteding (werk en scholing gericht op de arbeidsmarkt) en de aanpak van (risico)middelengebruik centraal. De implicaties van de invoering van het Adolescentenstrafrecht worden in kaart gebracht, er wordt bekeken wat er binnen het parket en de rechtbank en de andere ketenpartners moet gebeuren voor de invoering ervan. Hierbij wordt onder meer gebruik gemaakt van de ervaringen die in de pilots in Almelo en Groningen zijn opgedaan. De rechtbank Rotterdam heeft inmiddels besloten om de zaken met 18- tot 23-jarige verdachten waarbij door het OM aan de rechter wordt gevraagd jeugdstrafrecht toe te passen te behandelen bij de sector Familierecht door een jeugdrechter. Om hoeveel zaken het per jaar zal gaan, is nog niet te zeggen.

Verder zal het OM het komend jaar de ontwikkelingen in de regio die gepaard gaan met de decentralisatie jeugdzorg per 1 januari 2015 verder volgen. De certificering van de organisaties die de jeugdzorg lokaal gaan aanbieden verloopt landelijk via het ministerie van VWS. Het OM Rotterdam neemt onder andere deel aan de (bestuurlijke) projectgroep jeugdreclassering in de regio.

Dan als laatste maar niet de minst belangrijke: de aanpak van schoolverzuim. In 2014 gaat het OM verder met de betrokken ketenpartners om in de aanpak van schoolverzuim nog vroegtijdiger in te zetten, waarbij de keuze voor (eventueel civielrechtelijk) zorgtraject en/of strafrechtelijk traject in overleg met de betrokken ketenpartners wordt gemaakt.

High Impact Crime

Voor het OM is de opsporing en vervolging van delicten met een grote impact op het slachtoffer een prioriteit. Zware criminaliteit zoals moord en doodslag, overvallen, verkrachting, ontvoering, gijzeling of mishandeling heeft niet alleen grote gevolgen voor het slachtoffer, maar leidt ook tot grote maatschappelijke onrust.

Er wordt bij OM en politie veel capaciteit vrijgemaakt voor het onderzoek naar incidenten, maar ook wordt geïnvesteerd in structureel onderzoek naar verschillende vormen van 'high impact crime'. In 2012 is de aanpak van High Impact Crime in de regio Rotterdam geïntensiveerd.

Bij bepaalde incidenten waar snel heel veel of veel diepgravend onderzoek moet worden gedaan, gekenschetst als grootschalige incidenten, wordt een zogenoemd Team Grootschalig Onderzoek ingericht. Dat kan gaan om een levensdelict, maar ook om andere delicten. In 2013 waren er 19 nieuw opgestarte TGO's (2012: 16). In 17 zaken leidde het onderzoek snel tot (een) verdachte(n). Een van die zaken was bijvoorbeeld het onderzoek naar de diefstal en verspreiding van examens.

TGO Annaland was een zeer spraakmakende zaak. Een man werd in februari levenloos aangetroffen in een woning, was vastgebonden en was door geweld om het leven gekomen. Gaande het onderzoek bleek dat er een ongeval- en overlijdensrisicoverzekering voor het slachtoffer was afgesloten. Overigens was dat met medeweten van het slachtoffer gebeurd. Die meende na een mishandeling een uitkering te krijgen zodat hij de rest van zijn leven niet meer hoefde te werken. Het onderzoek leidde in maart tot de aanhouding van vier mannen, van 25, 27, 37 en 40 jaar oud en allen afkomstig uit Rotterdam. Zij worden verdacht van de moord op het slachtoffer, en van (poging tot) oplichting van de verzekeringsmaatschappij. Van de vier verdachten zitten de twee mannen vast die worden verdacht van de daadwerkelijke organisatie van de verzekeringsfraude en de dood van het slachtoffer. De andere twee, onder wie de huisgenoot, zijn op vrije voeten gesteld maar zijn nog wel verdachte. De inhoudelijke behandeling op zitting zal in 2014 plaatsvinden

Aanpak overvallers en woninginbraken

In 2013 was een sterke daling van het aantal overvallen te zien (daling met 29% tov 2012), het resultaat van de intensieve aanpak van overvallen en overvallers door politie, OM en andere partijen. Ook beveiligingsmaatregelen genomen door ondernemers zullen daar aan hebben bijgedragen. Zorgelijk is dat het aantal woningovervallen (relatief) toeneemt. Eens per week vindt in het Veiligheidshuis het casusoverleg overvallers plaats, waarbij aangehouden en afgestrafte overvallers (die vrij komen) worden besproken. In 2013 zijn 142 overvallers besproken. In 2013 heeft er een procesevaluatie plaatsgevonden naar de aanpak overvallers. De belangrijkste conclusie is dat de overvalaanpak goed op weg is, maar dat er een aantal verbeterpunten is in het proces. De verbeterpunten zullen in 2014 worden aangepakt.

In 2012 is het openbaar ministerie begonnen met de zogenoemde HIT-lijsten. HIT staat voor High Impact Targets.

In het najaar van 2013 is een nieuwe HIT-lijst vastgesteld, De nieuwe lijst bevat ruim 600 namen, De personen op de lijst hebben tenminste één (recente) veroordeling voor een High Impact Crime: een overval, straatroof of woninginbraak. De lijst is opgesteld op basis van politie en justitie gegevens. De lijst is met de gemeenten besproken. De personen die op de lijst staan ontvangen van de burgemeester een brief waarin wordt gemeld dat zij op de lijst staan. De HITter die een strafbaar feit pleegt krijgt bijzondere aandacht in het Veiligheidshuis. Voor hem/haar wordt een plan van aanpak opgesteld, voor zover dat al niet eerder is gebeurd. Zijn/haar HIT-status zal een rol spelen bij de strafrechtelijke aanpak. In 2013 hebben 679 personen op deze lijst (incl. 239 overvallers) een plan van aanpak gekregen in het Veiligheidshuis.

In juli en oktober werden gevangenisstraffen tot 14 jaar opgelegd aan vier verdachten die zich in wisselende samenstelling schuldig hadden gemaakt aan acht overvallen in en rond Rotterdam, een schietpartij in Hoogvliet en wapenhandel. Van de overvallen werden willekeurige mensen het slachtoffer, vaak onder bedreiging van een vuurwapen. Zo moest een toevallige passant ook zijn portemonnee inleveren toen de eigenaar van een bedrijf werd beroofd. Een oudere dame die de achterdeur had opengelaten voor de thuiszorg werd beroofd van een ketting die ze van haar overleden man had gekregen. Twee mannen die met lunchpauze waren in een parkje moesten zelfs hun trouwringen afstaan. Eén van de verdachten zou gaspistolen uit België hebben ingevoerd, die hij vervolgens ombouwde om ze met veel winst te verkopen als echte vuurwapens.

In 2013 is over de volle breedte ingezet om het aantal woninginbraken in de regio terug te dringen omdat het aantal woninginbraken in 2012 fors was gestegen (2011: 8452, 2012: 9067). In 2013 is het aantal inbraken weer licht gedaald: 8829.

Het OM heeft de aanpak van aangehouden woninginbrekers verder verscherpt. Waar mogelijk worden ze voor de rechter-commissaris geleid met de inzet dat zij zullen vastzitten tot aan de zitting. De strafeisen variëren van 3 maanden gevangenisstraf bij een eerste keer, tot 7 maanden per feit bij een dader die meer dan 2 keer voor een inbraak voor de rechter is verschenen. Belangrijkste maatregelen waarlangs het aantal inbraken kunnen worden teruggedrongen zijn volgens langjarige praktijkervaring: een stevige beveiliging van de woning, geen waardevolle spullen in het zicht en (gezamenlijke) maatregelen in de buurt. Op zeer veel plaatsen in de regio hebben gemeenten samen met politie en bewoners hiertoe initiatieven genomen. In 2013 stonden 448 verdachten van woninginbraak voor de rechter.

Zedenzaken: impact op slachtoffers en omgeving

In 2013 zijn 456 zedenzaken binnengekomen op het parket. Dit is een daling van ruim 6% ten opzichte van 2012, toen 488 zedenzaken binnenkwamen.

In zedenzaken is het vaak lastig om voldoende wettig bewijs te vergaren, omdat deze delicten zich meestal afspelen zonder getuigen. De verklaring van het slachtoffer alleen is op grond van wettige bewijsregels niet voldoende. Het opsporingsonderzoek, waaraan de zedenofficieren al in een vroeg stadium leiding geven, moet dan ook zeer zorgvuldig gebeuren. Desondanks moeten in relatief veel zedenzaken wegens gebrek aan bewijs worden geseponneerd. Dit verklaart het hoge sepotcijfer: in 2013 werd in totaal 31% van de zedenzaken geseponneerd (ter vergelijking: 38% in 2012).

Aangezien in zedenzaken lang niet altijd sprake is van een gedetineerde verdachte en deze zaken vaak complex zijn moeten ze lang op een afdoening wachten. Het wordt een landelijk streven om het meerendeel van de zedenzaken binnen één jaar na de aangifte door het OM af te doen of door de rechtbank op zitting te laten behandelen.

Om dit doel te bereiken zijn in 2013 onder andere de Rotterdamse Rechtbank en het Openbaar Ministerie gestart met regiezittingen. Deze pro forma zittingen hebben al geleid tot een versnelling van de termijn waarop zedenzaken op zitting kunnen worden aangebracht. Hierdoor ontstaat voor zowel slachtoffer als verdachte eerder duidelijkheid over de voortgang en afloop van de zedenzaak. Naast deze regiezittingen is ook met de zedenpolitie de afspraak gemaakt om zedenonderzoeken in principe een half jaar na de aangifte in te sturen naar het Openbaar Ministerie ter beoordeling. Het Rotterdamse Openbaar Ministerie streeft ernaar in 2014 de doorlooptijd in zedenzaken verder te verkorten.

Een zaak die snel werd afgedaan was die tegen een 22-jarige vrijwilliger bij een jeugdsoos in Lansingerland. In juni werd hij aangehouden op verdenking van ontucht met twee minderjarige jongens in de tienerleeftijd die hij kende van de soos. Het OM organiseerde samen met de politie en de gemeente informatiebijeenkomsten voor de ouders van jongeren en de jongeren zelf. In september werd de verdachte veroordeeld tot 24 maanden gevangenisstraf waarvan 12 voorwaardelijk.

Aan die voorwaardelijke straf werd een proeftijd van 5 jaar verbonden, waarin hij zich moet laten behandelen en niet mag werken met jongeren onder de 16 jaar. Aan een van de slachtoffers is een schadevergoeding van 1000 euro toegewezen.

Zodra de zedenofficier een beslissing in een zedenzaak heeft genomen, stelt het OM het slachtoffer in de gelegenheid hierover een gesprek met de zedenofficier te voeren. Hiervan maken slachtoffers met enige regelmaat gebruik. Als de officier heeft besloten de zaak op zitting aan te brengen, dan zal de officier het slachtoffer zo veel mogelijk voorbereiden op wat het slachtoffer op de zitting kan verwachten. Als de officier heeft besloten de zaak te seponeren, bijvoorbeeld

omdat het onderzoek onvoldoende bewijs heeft opgeleverd, dan licht de officier deze sepotbeslissing aan het slachtoffer toe. Het uitgevoerde opsporingsonderzoek wordt besproken en het slachtoffer wordt tot slot gewezen op de mogelijkheid tegen de beslissing beklag te doen bij het Hof ex art 12 Wetboek van Strafvordering.

Van groot belang voor de acute opvang van slachtoffers van seksueel geweld is de landelijke ontwikkeling van Centra voor Seksueel Geweld (CSG's). Dit is een multidisciplinair samenwerkingsverband van verschillende organisaties met medische, forensische en psychosociale expertise die op één plek integraal hulp bieden aan acute slachtoffers van seksueel geweld. Als slachtoffers eerder hulp krijgen, wordt het risico op een SOA, ongewenste zwangerschap, Post Traumatische Stress Stoornis, depressies en revictimisering verkleind. Ook kan het de opsporing en vervolging ten goede komen. In de regio Rotterdam komt het CSG waarschijnlijk bij het Erasmus Medisch Centrum.

De aanpak van kinderpornografie heeft landelijke prioriteit. In de week van 7 tot 14 oktober 2013 vond een landelijke actieweek tegen kinderpornografie plaats, onder het motto "Handen af van kinderen, ogen af van kinderporno!". Hieraan hebben ook het Rotterdamse Team Bestrijding Kinderpornografie en het Openbaar Ministerie een bijdrage geleverd. Zo zijn er die week enkele verdachten aangehouden en gehoord en huisbezoeken gebracht aan diverse verdachten van betrokkenheid bij kinderpornografie, waarbij gegevensdragers van hen in beslag genomen zijn. Het nadere digitale onderzoek van deze gegevensdragers moet uitwijzen of hierop inderdaad strafbaar materiaal wordt aangetroffen. Afhankelijk van wat er wordt gevonden, wordt besloten tot een afdoening.

In een aantal zedenzaken zijn politie en OM inmiddels tot de ontdekking gekomen dat jongeren op het internet vaak te goed van vertrouwen zijn. Dat heeft al een aantal malen geleid tot daadwerkelijk fysiek misbruik.

Zo liet een pas 12-jarig meisje zich ondanks het feit dat ze inmiddels wist dat haar vermeende leeftijdgenoot een stuk ouder was, toch verleiden tot seksuele handelingen en – na een jaar - een ontmoeting. Gelukkig lichtte ze daarna haar moeder in, waarna na aanhouding van de verdachte bleek dat hij veel kinderpornografische afbeeldingen op zijn computer had. Hij werd vervolgd voor misbruik en het bezit van kinder- en dierenpornografie en conform de eis van de officier tot een celstraf van 24 maanden waarvan 8 voorwaardelijk en de verplichting om zich gedurende de lange proeftijd van 5 jaar te laten behandelen.

Cold cases

In Rotterdam werkt het cold case team van de politie aan het zogeheten prostitutieproject. Alle zaken in Nederland – zowel opgelost als onopgelost - waarin het slachtoffer bekend stond als een prostituee worden bekeken door het team op mogelijke verbanden. In 2014 zullen alle sporen die in de onopgeloste zaken zijn gevonden door het cold-caseteam van de politie Eenheid Rotterdam naar het Nederlands Forensische Instituut worden gebracht.

Mochten deze sporen (nieuwe) onderzoekslijnen opleveren, dan zullen de zaken terug gaan naar de politie-eenheid waar de zaak zich destijds afspeelde.

De zes onopgeloste zaken van vermoorde Rotterdamse prostituees zijn tactisch en forensisch opnieuw in onderzoek genomen. In een van de zaken wordt een DNA verwantschapsonderzoek uitgevoerd, hetgeen betekent dat het daderspoor zal worden vergeleken met de in de databank van het NFI opgenomen sporen met als doel een mogelijke verwant van de dader op te sporen. Dit onderzoek loopt nog.

Langdurig onderzoek naar – vermoedelijk - een dodelijke woningoverval op een bejaarde dame in 1995, leidde naar een man die inmiddels in Groot-Brittannië gedetineerd zit. Gaande het onderzoek bleek dat de man ook verantwoordelijk kan worden gehouden voor twee andere woningovervallen in 1995, eveneens op dames op leeftijd. Het OM hoopt de man in 2014 voor het eerst voor de Nederlandse rechter te kunnen brengen. De eerste pro forma en bij verstek behandeling van de zaak tegen een Libanees die wordt verdacht van de moord op een jonge vrouw in 1992, is niet door gegaan. Ondanks de vele bemoeienissen van diplomatieke vertegenwoordigingen was het niet gelukt de dagvaarding in december formeel te betekenen. In 2014 wordt een nieuwe poging gedaan.

Ondermijning

De aanpak van criminaliteit met een ondermijnend karakter vraagt nog steeds veel aandacht. Het gaat dan om zware criminaliteit, al dan niet in georganiseerd verband gepleegd. Te denken valt aan vastgoedfraude, mensenhandel, georganiseerde hennepsteelt, handel in hard drugs, cybercrime en wapenhandel. Er zijn vaak geen direct aanwijsbare of zichtbare slachtoffers waardoor er zelden aangifte wordt gedaan. Toch heeft deze vorm van criminaliteit een grote impact omdat het ontwrichtend werkt binnen onze democratische rechtsstaat.

Het parket Rotterdam bestrijdt ondermijnende criminaliteit zowel door het doen van strafrechtelijke onderzoeken, als vanuit de integrale benadering. De aanpak van ondermijnende criminaliteit door het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum, waaraan OM, politie en het bestuur deelnemen, is in 2013 versterkt.

In het najaar werden in Dordrecht en Amsterdam drie verdachten aangehouden op verdenking van grootschalige diefstal of verduistering van brandstoffen. Zij zouden ervoor hebben gezorgd dat schippers die benzine of diesel vervoerden voor een klant, een deel van die scheepslading illegaal op een andere locatie konden lossen, voordat zij bij hun klant aankwamen. De mannen worden ervan verdacht de gestolen lading vervolgens aan transportbedrijven en andere grootverbruikers van brandstoffen voor een lagere marktprijs te hebben verkocht. Ze maakten daarbij misbruik van de zogenaamde 0,3% verliesnorm voor gasolie. Die is in samenwerking met het bedrijfsleven opgesteld vanwege het verlies dat kan ontstaan door bijvoorbeeld verdamping tijdens het vervoer. Daarover hoeft geen accijns te worden betaald.

Omdat misdaad niet mag lonen werd beslag gelegd op diverse waardevolle spullen, bankrekeningen en onroerende goederen. Het onderzoek, een samenwerking tussen Team Milieu van de politie, de Douane en het OM, loopt nog. Zo wordt onder meer het netwerk van de verdachten, ook buiten Nederland, verder in kaart gebracht. De Douane zal berekenen hoeveel accijns ontdoken is. De verdachten werden begin januari door de rechtbank op borgtocht vrijgelaten.

Aanpak Criminele samenwerkingsverbanden

Het OM heeft zich tot doel gesteld om in 2014 een verdubbeling van het aantal aangepakte criminele samenwerkingsverbanden ten opzichte van 2009 te bereiken. Het ziet ernaar uit dat het Arrondissementsparket Rotterdam de verdubbeling in 2014 daadwerkelijk zal realiseren. Zo hebben we in 2013 goede resultaten behaald om criminelen te dwarsbomen en diegenen op te sporen die zich met ondermijnende criminaliteit bezig houden. Dit gebeurt ook in samenwerking met andere overheidspartners, de zogenoemde integrale aanpak. Het merendeel van de samenwerkingsverbanden houdt zich bezig met drugshandel.

In 2013 is daarnaast fors geïnvesteerd in de aanpak van criminele samenwerkingsverbanden door het uitvoeren van kortdurende, doeltreffende interventies.

In oktober/november werden verschillende verdachten aangehouden in een onderzoek naar grootschalige drugsmokkel via de Rotterdamse haven. Naar de drugsmokkel werd onderzoek gedaan door de recherche van de Rotterdamse Zeehavenpolitie onder leiding van een officier van justitie van het OM in Rotterdam. Gaande het onderzoek bleken er raakvlakken te zijn met een onderzoek onder leiding van het Landelijk Parket.

De mannen die werden aangehouden in het Rotterdamse onderzoek worden ervan verdacht gedurende langere tijd bijna 700 kilo cocaïne van Zuid-Amerika naar Europa te hebben gesmokkeld. Bij doorzoeken in woningen en een garage werden meerdere vuurwapens gevonden. Ook werden enkele duizenden euro's gevonden. Dat geld is in beslag genomen, evenals auto's, waardevolle sieraden en andere luxe goederen. Bij de doorzoeken waren zo'n 100 politiemensen van de eenheid Rotterdam betrokken.

Criminele organisaties laten zich bij hun handelen niet beperken door de eigen landsgrenzen. Een goede en snelle internationale samenwerking is daarom van groot belang. Deze samenwerking vindt plaats op basis van rechtshulpverzoeken. Na de ontvangst van een rechtshulpverzoek kan aan het buitenland ondersteuning worden verleend bij de opsporing van strafbare feiten. Te denken valt aan rechtshulpverzoeken om handelingen van onderzoek te verrichten, het doen van doorzoeken, het toezenden van stukken van overtuiging of het geven van inlichtingen.

Daarnaast kan het buitenland Nederland verzoeken de strafvervolgning tegen verdachten over te nemen en de strafzaak in Nederland te vervolgen.

Een goed voorbeeld van de door politie en justitie Rotterdam verleende rechtshulp is de inbeslagname van ruim 100 kilo cocaïne. In een torpedovormige container onder een met Venezolaanse olie geladen Nederlandse tanker werden de verdovende middelen aangetroffen. De politie arresteerde kort voor het aantreffen op de kade drie Franse smokkelaars met duikersuitrusting.

De toenemende internationale samenwerking bij de criminaliteitsbestrijding komt voorts duidelijk naar voren wanneer door verschillende landen wordt samengewerkt in het kader van een JIT (joint investigation team). Rotterdam heeft dit jaar bijvoorbeeld geparticipeerd in een 'vier landen' JIT met Duitsland, Oostenrijk en Macedonië. Het onderzoek richtte zich op een internationale criminele organisatie die zich bezighield met de internationale handel in verdovende middelen. In Nederland zijn vijf verdachten aangehouden. Deze in Nederland aangehouden verdachten hielden zich met name bezig met de internationale handel in versnijdingsmiddelen. In totaal werd in dit onderzoek een hoeveelheid van in totaal bijna 5000 kilo versnijdingsmiddelen in beslag genomen in Nederland, Zwitserland, Duitsland en Frankrijk.

Daarnaast werd een JIT gesloten met de Britse autoriteiten in een onderzoek naar de internationale handel in verdovende middelen. In Nederland zijn zes verdachten aangehouden voor de invoer van 504 kilo cocaïne. Daarnaast is gedurende het onderzoek een machine in beslag genomen met een geheime bergplaats bedoeld om verdovende middelen te smokkelen.

Programma Integere Haven

De Rotterdamse haven is een belangrijke (doorvoer)haven. De efficiëntie van de goederenafhandeling maakt de haven aantrekkelijk, ook voor criminelen. Het afgelopen jaar is een groot aantal zendingen met verdovende middelen onderschept. Steeds meer wordt duidelijk dat een integrale aanpak van dit probleem noodzakelijk is. Niet alleen overheidsdiensten moeten samenwerken om tot een effectieve aanpak te komen, ook het bedrijfsleven in de haven kan en moet een rol spelen om de haven weerbaar te houden (en waar nodig: te maken) tegen ondermijnende activiteiten van criminelen. Reeds in 2012 is daarvoor het programma Integere Haven gestart. In 2013 is veel geïnvesteerd om deze aanpak verder vorm te geven en de betrokken partijen aan deze benadering te binden.

Binnen het programma is bewustwording van de aantrekkingskracht die de haven heeft op criminelen en wat dit betekent voor de verschillende beroepsgroepen essentieel. Er zijn expertmeetings georganiseerd waaraan verschillende beroepsgroepen en deskundigen deelnamen. Er is geïnvesteerd in voorlichting aan bedrijven, overheden en het publiek, in verbetering van registratie en analyse, in kennisuitwisseling en samenwerking.

Komend jaar gaan we verder op de ingeslagen weg, waarbij we ons voornemen samen met de partners in de haven nieuwe interventies te bedenken en in te zetten en op die manier enerzijds meer barrières op te werpen tegen ondermijnende criminaliteit in de haven en anderzijds ook meer criminele samenwerkingsverbanden op te sporen en te berechten.

HARC

Een belangrijke „speler” in de Rotterdamse haven is het zogenoemde HARC-team, het Hit and Run Cargoteam. Dit samenwerkingsverband van Zeehavenpolitie, Douane en Fiod, onder leiding van een speciale officier van justitie, richt zich op het onderscheppen van in Rotterdam ingevoerde drugs, en het achterhaven van de smokkelaars. In 2013 is een toename te zien van het aantal onderschepte kilo’s harddrugs, het aantal onderzoeken en het aantal aangehouden verdachten. In totaal werd ruim 10.000 kilo aan drugs onderschept. Het overgrote deel hiervan bestond uit cocaïne: ruim 9800 kilo. Er werden zeventig verdachten aangehouden. Er werden 113 vangsten gedaan.

De meest voorkomende modus operandi van criminelen is grofweg te verdelen in drie categorieën. De doorgaans grotere partijen verdovende middelen worden in de reguliere of deklading van een zeecontainer verborgen en later, na transport van de container naar een bestemming in het binnenland, uit de deklading verwijderd. Kleinere partijen, in HARC-zaken betreft dit partijen van enkele tientallen tot enkele honderden kilo’s, worden in het land van herkomst in sporttassen direct achter de deur van een container geplaatst. Na aankomst op de terminal van het overslagbedrijf worden de tassen uit de container gehaald en van het terrein gesmokkeld. Dit is de zogenoemde rip-offmethode. Een variant daarop is dat de pakketten cocaïne in de koelunit van koelcontainers (reefers) worden verstopt. Bijna de helft (47 vangsten) van het aantal vangsten betrof deze vorm van smokkel. Een derde voorkomende methode is de zogenaamde aflooppartij. De verdovende middelen zijn dan verborgen op een schip en worden na aankomst in de haven van het schip “afgelopen”. In 2013 zijn alle genoemde categorieën geconstateerd.

In december werden vijf mannen aangehouden die ervan verdacht worden op zee cocaïne die van een zeeschip overboord werd gezet, te hebben onderschept. In een gezamenlijke actie van Kustwacht, Marine, diverse politiediensten en het HARC-team werd de actie uitgevoerd. Voor het eerst konden daadwerkelijk mensen op het water worden aangehouden. Het vermoeden bestond al langer dat op deze manier drugs werden gesmokkeld omdat wel eens tassen en pakketten met cocaïne waren aangespoeld. Die waren dan kennelijk door de smokkelaars niet gevonden. In verband met deze zaak werden honderden kilo’s cocaïne uit zee opgevist. Enkele dagen later spoelden op de Zeeuwse kust nog pakketten aan.

Cybercrime

Cybercrime is in 2013 geworden tot een breed maatschappelijk verschijnsel en een vorm van veelvoorkomende criminaliteit. Internetgebruikers zijn vaker slachtoffer van delicten die online worden gepleegd (hacken, grooming, bancaire fraude, phishing). Het grensoverschrijdende karakter van cybercrime en een toenemend gebruik van mobiel internet, maken de digitale problemen in de toekomst nog complexer. De verantwoordelijkheid om digitale veiligheid te vergroten ligt zowel bij de overheid, burgers, als bedrijfsleven. Vanuit het OM wordt daarom geïnvesteerd in samenwerking met private partners (zoals bijvoorbeeld het Rotterdamse havenbedrijfsleven). Daarnaast heeft het OM in 2013 voorlichting gegeven over het onderwerp aan de gemeenten in onze regio om ze bewust te maken van de diverse vormen van cybercriminaliteit. In 2014 gaan we hiermee verder.

In 2014 zullen politie en OM ook intensiever samen optrekken in de aanpak van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Hiertoe maakt het OM afspraken met politie over het aantal zaken dat minimaal opgepakt moet worden, met daarbij onderscheid in betekenisvolle zaken, cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Tevens is er meer aandacht voor bewustwording en toerusting van medewerkers dat digitale aspecten normaal en integraal deel uitmaken van het werk.

De meest in het oog springende zaak van 2013 is geweest de aanhouding van een 18-jarige Rotterdammer die ervan wordt verdacht de computers van duizenden mensen te hebben gehackt. De verdachte kon op afstand webcams bedienen en opnames maken. Hij kon ook bestanden downloaden, vernietigen en verspreiden via de eigen internetomgeving van een slachtoffer. De verdachte is waarschijnlijk ook degene geweest die in mei, via de computer van iemand anders, het VWO-eindexamen Frans op internet heeft gepubliceerd. Dit voorval leidde tot het grootschalige onderzoek naar de diefstal van examens op een Rotterdamse school. In het onderzoek naar de hacker werken politie en OM in Rotterdam samen met het team High Tech Crime van de Nationale Politie, het Landelijk Parket, het NFI en het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC). Resultaat van de samenwerking met het NCSC is dat tegelijk met het bekend worden van deze zaak (in december 2013), het NCSC een oplossing kon aanbieden voor de besmette computers.

Afpakken: Today is payday

In 2013 hebben we afpakken nog zichtbaarder gemaakt in de stad. We hebben ons aangesloten bij preventief-fouilleeracties, niet alleen in het centrum, maar ook op andere locaties in de stad en op het water. Bij deze acties hebben het OM en de politie de samenwerking versterkt met diverse ketenpartners, o.a. CJIB, Belastingdienst, Douane, KMAR.

Enkele nieuwe acties in 2013 waren: *'Veilig onder de Maas'* en de actie *'Finanza'*. *'Veilig onder de Maas'* was op 13 december. Daarbij werd samengewerkt met de politie en de Belastingdienst in het gebied van district Feijenoord-Ridderster en district Zuid met als doel het terugdringen van overvallen, straatroven, woninginbraken en geweldsdelicten. Door het controleren van verkeer, preventief fouilleren op straat, het bezoeken van personen met een openstaand vonnis en het controleren van opkopers werden deze zogenoemde High Impact Crimes op één avond vanuit verschillende invalshoeken aangepakt.

Bijna 400 voertuigen zijn gecontroleerd en bijna 300 personen zijn preventief gefouilleerd rondom diverse uitgaansgelegenheden. In totaal zijn tien gebruikershoeveelheden softdrugs, zes messen en een gaswapen gevonden en in beslag genomen. Tijdens de controles werd ook gelet op ongebruikelijk bezit. Wanneer gecontroleerde personen zeer kostbare eigendommen hebben die niet rijmen met hun inkomsten en er ook geen andere logische verklaring voor gegeven kan worden, dan kunnen deze goederen in beslag genomen worden voor verder onderzoek. Tijdens de actie is 6500 euro aan contanten in beslag genomen bij een persoon en een horloge van 32.000 euro.

'Finanza' was een actie die op 3 en 4 augustus samen met de Zeehavenpolitie, Belastingdienst, Douane op het water werd gehouden, met name op het Haringvliet en het Brielse Meer. In totaal werden er 75 boten gecontroleerd. Tijdens deze actie zijn er onder andere twee boten in beslag genomen (op grond van de verdenking witwassen) en een persoon aangehouden.

In 2013 werd in strafzaken voor een zeer groot bedrag beslag gelegd, namelijk 17 miljoen euro. Daarmee is het geld nog niet daadwerkelijk ook „afgepakt“. In 2013 is geïnvesteerd in het ook daadwerkelijk incasseren, o.a. door actiever op te treden in zaken waar zich de mogelijkheid om te schikken voordoet. In 2013 was het incassoresultaat (waarde die bij veroordeling daadwerkelijk is afgepakt van eerdere beslagzaken) bijna 4 miljoen euro.

In een langlopend onderzoek naar hennephandel werden in mei op drie woonwagenkampen in Rotterdam invallen gedaan. Er werden vijf mannen en een vrouw aangehouden op verdenking van onder andere handel in verdovende middelen en/of deelname aan een criminele organisatie. In totaal werden die dag op 15 plaatsen in de randstad doorzoekingen gedaan. Daarbij zijn zes Harley's, vijf scooters, één camper, negentien auto's (waaronder een Rolls Royce, Bentleys en Mercedessen), tientallen kilo's hennep en drie vuurwapens in beslag genomen. Ook is een contant geldbedrag van ruim 2,5 miljoen in beslag genomen, en is beslag gelegd op 58 bankrekeningen. Het onderzoek, dat nog steeds loopt, startte twee jaar geleden draait om hennephandel. Zo werden al 33 kwekerijen opgerold die vermoedelijk werden geëxploiteerd door deze organisatie. Enkele verdachten zouden henneptransporten naar Engeland hebben georganiseerd. Met de illegale handel hebben de verdachten waarschijnlijk miljoenen euro's verdiend. In juni werden nog twee mannen aangehouden. Alle verdachten zijn inmiddels geschorst tot de inhoudelijke behandeling van de strafzaak, vermoedelijk in juni 2014.

Aan een minderjarige verdachte, die eind mei in hetzelfde onderzoek is aangehouden, is in november 136 dagen jeugddetentie waarvan 120 dagen voorwaardelijk en 200 uur werkstraf opgelegd.

Eind 2013 is de projectfase van afpakken voorbij. Afpakken moet dan zijn vaste plek in de organisatie gekregen hebben. In afpakken en ontnemen gespecialiseerde medewerkers zullen ondersteund worden door beslagmedewerkers om er voor te zorgen dat 2014 net zo'n succesvol jaar wordt als 2013.

Dat betekent dat de aandacht voor afpakken op alle niveaus van de organisatie blijft, dat we onze medewerkers blijven opleiden en ondersteunen op afpakgebied, dat de samenwerking met de ketenpartners (inclusief de acties) op volle kracht doorgaat.

Expertisecentrum Medische Zaken

Het Expertisecentrum Medische Zaken (EMZ) ondersteunt sinds 2001 landelijk de medische officieren en parketsecretarissen bij de afweging of een mogelijk gemaakte (vermijdbare) medische fout (of fout door een medische beroepsbeoefenaar) ook een vermoeden oplevert dat een strafbaar feit is gepleegd en daarmee strafrechtelijk verwijtbaar is. Daarnaast geeft het EMZ advies in zaken waarin opsporing en zorg elkaar raken over de wijze waarop de gewenste informatie van de zorgverlener kan worden verkregen voor het strafrechtelijk onderzoek (kindermishandeling, huiselijk geweld e.d.).

Het EMZ heeft in 2013 onderzocht wat de regionalisering voor effect heeft gehad op de inbedding van de medische portefeuille. De uitkomst was, dat de medische portefeuille goed is ingebed op de parketten. De focus voor het komende jaar ligt op het verder verbeteren van de interne verbinding met onder meer de zedenofficieren en externe verbinding met de ketenpartners. In 2014 wordt met de nationale politie verder gewerkt aan het vergroten van de kennis op medisch terrein.

In 2013 zijn bij het EMZ in totaal 173 overlijdens (t.o.v. 122 in 2012) gemeld waarbij het een niet natuurlijke dood betrof waarbij sprake was van een causaal verband met de medische behandeling. In totaal is het EMZ in 2013 betrokken geweest bij 43 openstaande en/of lopende tegenspraakzaken. Landelijk werden zo'n 5 zaken aangebracht bij rechtbanken.

In 2013 hebben de medewerkers van het EMZ de zaak tegen de neuroloog in het arrondissement Oost-Nederland voorbereid en op zitting behandeld. Deze zaak kende veel juridische uitdagingen, met als belangrijkste de vraag of psychisch letsel onder omstandigheden te kwalificeren is als zware mishandeling. De officier van justitie eiste een gevangenisstraf van 6 jaar.

Naast bovengenoemde zaak zijn de medewerkers van het EMZ in 2013 betrokken geweest bij enkele zaken die veel media aandacht gegenereerd hebben. Het gaat dan om de VUmc-Eyeworks-zaak, waarbij het medisch beroepsgeheim was geschonden. Een zaak uit de regio Noord-Holland, waarbij een arts en een niet regulier genezer veroordeeld zijn voor dood door schuld van een vrouw met borstkanker. De hulp bij zelfdodingszaak uit de regio Gelderland, een zaak uit Noord-Holland waar een natuurgenezeres veroordeeld is voor de opzettelijke benadeling van de gezondheid met zwaar lichamelijk letsel en het overlijden tot gevolg. In de regio Rotterdam werd een man vervolgd die zich ten onrechte uitgaf als arts en als zodanig medicatie voorschreef. Veel aandacht ging verder uit naar het onderzoek naar aanleiding van aangiftes die gedaan zijn tegen het toenmalige Ruwaard van Putten ziekenhuis. Hier is door het EMZ geconcludeerd dat een strafrechtelijke vervolging niet mogelijk is.

Naast bovengenoemde onderwerpen behoort het indienen van vorderingen tot verlenging van de TBS-maatregel en het behandelen van de TBS-zaken ter terechtzitting tot de taken van het EMZ, alsmede het indienen van de verzoeken in het kader van de Wet Bopz. In 2013 werden 3636 aanvragen BOPZ verwerkt. Voorts stonden er in 2013 221 TBS zaken op zitting.

Op 1 juli 2013 is een wet in werking getreden, die relevant is voor alle TBS-verlengingen. Belangrijkste passage uit de nieuwe wet is: "Beëindiging vindt niet plaats dan nadat de verpleging van overheidswege gedurende minimaal een jaar voorwaardelijk beëindigd is geweest". Deze wetswijziging zal zeer waarschijnlijk leiden tot meer aanhoudingen van zaken op zitting, omdat eerder en vaker aan de reclassering gevraagd zal worden om te rapporteren over de mogelijkheid van een voorwaardelijke beëindiging. Dit is uiteraard sterk afhankelijk van de concrete omstandigheden van de zaak.

Arrondissementsparket Rotterdam in cijfers (per 01-01 2014)

Resultaten misdrijven	2011	2012	2013
Totaal instroom verdachten misdrijven	25728	23336	22356
speerpunten misdrijven			
Overvallen (incl. woningovervallen)	160	181	150
Straatroven	380	421	325
Woninginbraken	346	408	448
Jeugd	3812	3006	2685
Huiselijk geweld	1782	1981	1847
Zeden	501	488	456
waarvan kinderporno	41	40	43
Kindermishandeling	193	188	161
Hennepteelt	497	496	335
Totaal instroom verdachten overtredingen	21711	7940	3549